

Класифікаційні ознаки опису трудових ресурсів освітніх проектів

В.І. Торкатюк, д.т.н., О.С. Салтанова, С.В. Мозговий, Чен Хойшен, Е.Ю. Шевченко, В.С. Шевченко

*Харківська національна академія міського господарства
61002, Україна, м. Харків, вул. Революції, 12*

Найважливіші ресурси будь-якого навчального закладу це професорсько-викладацький склад. На відміну від інших ресурсів, необхідних для впровадження навчального процесу (навчально-методичне забезпечення, технічне устаткування та інш.) які можна за необхідністю придбати, професорсько-викладацький склад необхідно формувати у відповідності з переліком дисциплін, що викладаються. Для реалізації навчального процесу необхідно точно знати, які дисципліни який викладач може викладати, та за яких умов йде переорієнтування на викладання нової дисципліни.

При проведенні ліцензування відповідність науково-педагогічної спеціальності викладача визначається його спеціальністю за дипломом про освіту, науковою спеціальністю, науковим ступенем, ученим званням або проходженням науково-педагогічного стажування з відповідної дисципліни. До того ж для підтвердження відповідності необхідно бути авторами навчально-методичних та наукових праць, опублікованих у провідних виданнях України та інших держав, чи підручника (навчального посібника) з грифом МОНМС. Кожна з перерахованих ознак має різну вагу з точки зору відповідності ресурсу якості реалізації робіт за освітнім проектом (викладання відповідної дисципліни).

Першою та найбільш вагомою вимогою до викладача з точки зору якості викладання конкретної дисципліни є отримана вища освіта. Вона дає змогу викладати цілий цикл базових дисциплін зі спеціальності (напрямку підготовки). Для подальшої професійної роботи необхідне постійне підвищення кваліфікації. Його потрібно проходити з періодичністю 3-5 років, що обумовлено динамічним процесом старіння знань.

Ще однією з основних форм підвищення кваліфікації викладачів вищих навчальних закладів є стажування: вивчення педагогічного досвіду, сучасного виробництва, ознайомлення з найновішими досягненнями науки і техніки, технології і перспектив їх розвитку; розробка навчально-методичних матеріалів, призначених для використання при підготовці спеціалістів.

Але, якщо викладач переходить на іншу кафедру, де навчання здійснюється за іншим напрямом підготовки, необхідна перепідготовка – отримання нової спеціальності. Таке відбувається як виняток.

Кожний викладач окрім педагогічної діяльності здійснює також наукову (інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань) та методичну (удосконалення викладання навчальних дисциплін, поліпшення організації самостійної роботи і контролю знань студентів, підвищення педагогічної майстерності викладача) роботу. Але ця діяльність з точки зору якості викладання дисципліни менше вагома.

Виходячи з цього можемо говорити про рівні якості надання освітніх послуг. На практиці не зустрічаються ресурси з однією ознакою. В більшості випадків це їх сукупність.

Необхідно представити навчальні плани спеціальностей ВНЗ у виді коду, де кожна дисципліну буде закодовано через потреби у кадрових ресурсах. Наявність такого кодиратору існуючих ресурсів дозволить швидко підбирати усі необхідні ресурси для викладання дисциплін при проведенні ліцензування.

За умов рішення цієї проблеми відпаде необхідність ліцензування кожної окремої спеціальності, достатньо сформулювати базу даних існуючих науково-педагогічних кадрів, та при проведенні ліцензування ВНЗ перевірити відповідність наданої інформації. Якщо нестача відповідних ресурсів буде не більше ніж 15%, то цю проблему можна буде вирішити за рахунок підвищення кваліфікації, якщо більше – то це вже можна вважати порушенням. Тобто ВНЗ повинен «обертатися» у наявних ресурсах: набирати нові, переміщувати існуючі, а Міністерство буде лише контролювати цей процес.

Саме за наявності одних ресурсів та нестачі інших ВНЗ буде вирішувати: які спеціальності залишити, а від яких можна відмовитися, та які кадри необхідно підготувати для відкриття нової спеціальності.